

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 3 frt. 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az osztrák-magyar bank.

Budapest, augusztus 30.

A bankszabadság meghosszabbítását célzó tárgyalások bevezetésekor az osztrák-magyar bank annak idején oly igényekkel lépett fel, melyeket a két állam kormányai egyértelműleg ignoráltak, a közvélemény pedig határozottan elítélte. A magyar sajtóban legerősebben érvényesült a megütközés a felett, hogy az osztrák-magyar bank mértéktelen követeléseinek elfogadhatatlansága által szinte a tiszteletlenséggel határos nem ismerését árulta el a jelenlegi magyar államhitelnek.

Miután ezt a furcsa pénzügyi bölcseséget senki sem vette komolyan, más manóverhez folyamodnak a bank intéző emberei, amennyiben a vezértitkár, Mecenseffy Emil háta mögé bujnak, aki az osztrák-magyar bank szabadalmának értéke és ára cím alatt egy röpiratot adott ki.

Mert ámbár a bank legutolsó közgyűlésén a kormányzó ur kijelentette, hogy Mecenseffy vezértitkár e fizete annak szigorúan privát munkája; gyakorlati tekintetben mégis a kormányzónak ez a kijelentése nem bir fontossággal. Az említett fizet az osztrák-magyar bank saját kiadásában jelent meg és teljes nevével aláírta azt a bank egyik legmagasabb hivatalnok és tulajdonképen való vezetője.

A nyilvános diszkusszióban, valamint

később a parlamenti tanácskozás folyamán ezt a munkát minden esetre az osztrák-magyar bank érdekei védelmezésének fogják tekinteni. A felelősséggel való bujósdba nem fognak belebocsátkozni.

Mecenseffy vezértitkár munkája különben azt a dicséretet érdemli meg, hogy az egy gyakorlati tapasztalatokkal bíró pénzügyi bürokrata nagy szorgalommal és buzgósággal készített anyag-gyűjteménye, mely érdekes számokat és adatokat szolgáltat a bankkérdés tisztázásához. Ezt az érdemet éppen nem csökkenti az, hogy a vezértitkár urnak éppen ezek a számai és adatai teszik lehetségessé, hogy a bank saját érveivel és állításaival bizonyítsuk be követeléseinek helytelen és tarthatatlan voltát.

Igy a jegybank hasznának kiszámítása, a mint azt Mecenseffy ur teszi, teljesen helytelen a számítás példafelállításában. A 7.170.000 forint átlagos nyereséget, az 1880—1893. években, a 90 millió forint részvénytökre kell felosztani. A vezértitkár saját állítása szerint a részvényesek átlag mintegy 7 millió forint osztalékot kaptak, azaz körülbelül 7 és fél százalékot az adó levonása után.

A vezértitkár jó akarata, hogy a részvényeseknek szolgáljon, arra a végkép helytelen és önkényes eljárásra csábítja őt, hogy ő ezt a jövedelmet nem a 90 millió részvénytökre, hanem a 37 millió tartalék alap hozzászámításával adódó 127.000.000 frtnyi összegre számítja.

Ez a ravasz számítási remekelés csak arra való, hogy 7 és fél százalék haszon helyett fiktív módon csak 5,333 százalék haszon legyen kimutatva. Minden bankár és minden kereskedő tudja, hogy az ilyen szemfényvesztő aritmetika egyszerűen hamis. Minden részvény jövedelmét csak a részvénytőke után lehet számítani. Ehez a tartalékok hozzászámítása föltétlenül helytelen. A tartalékok ugyanis arra való, hogy rendkívüli veszedelmek ellen biztosságot nyújtsanak. Csak ezért gyűjt minden részvénytársaság tartalék-alapokat. Mecenseffy vezértitkár ur számítása tehát csekély 37.300.000 forintnyi számítás hibával téves. Ez okból ép ily helytelen a bankszabadság értékének kiszámítása. Továbbá azért is, mert éppen ezek a nagy tartalék-alapok eredményei és bizonyítékai a bankszabadság rendkívüli előnyeinek.

Epp ily hamis az az aritmetikailag erőszakos remekmű, a mely a 4,248 százalékos átlagos kamatlábot az osztalék-jövedelemből levonja, hogy aztán a fennmaradó különbözetet adja ki a bankszabadság értéke gyanánt.

Hogy a tartalékalapra vonatkozó felállítás mennyire vét nemcsak a pénzügytudomány A. B. C.-je, hanem a gyakorlati pénzügyi okosság ellen is, az kitűnik a következő tényből:

A német birodalmi bank szabadalmi szerződése szerint a szabadság lejártával a tartalékalapok legnagyobb része az állam birtokába megy át. Azért történik

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Konstantinápolyi képek.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Az üvöltő dervisek.

(Rufai-derviser.)

Az utazgatás, a világlátás már magában véve is nagy vonzerőt gyakorol a tudni, tapasztalni vágyó emberre. De a midőn kétszeresen érdekes momentum áll előttünk, akkor bizony hangosabban dobog a szívünk a rendezésnél. En legalább ezt így tapasztaltam. Ha valami híres szépségű vidék következett, ha valami, az egész világon elterjedt híru dologt néztünk meg, már jó előre felemelkedett arra a magaslatra a gondolkodásom, mint a milyet az illető dolog élvezése megkívánt.

Midőn Konstantinápolyban létem alkalmával megtudtam, hogy elmegyünk megnézni az üvöltő dervisek istentiszteletét, szintén ily magaslatos érzelmek fogtak el. Hogy is ne! Hiszen tudtam, hogy az üvöltő dervisek kolostora Azzsiában, Konstantinápoly ázsiai külvárosában Szkutariban van, tudtam továbbá, hogy üvöltő dervisek istentisztelete egy oly látvány, mely megvilágítja előttünk némileg a mohamedán élet egyik-másik rejtett részletét. Az üvöltő dervisek minden hét csütörtökjén tartanak istentiszteletet, s alig van az az idegen, ki — ha csütörtökön Konstantinápolyban van — meg nem nézné azt.

Midőn az újhid, (szultán valide köprüszü) egyik kikötőjében hajóra szálltunk, hogy Szku-

tariba keljünk át, teljes erővel ejtették hatalmukba lelkemet a fent leirt érzelmek. A tenger látása és az azon imbolygó hajó kultúrában is olyan megmagyarázhatatlan és melancoliával töltik el a lelkét. Miközben néztem a mellettünk felvonuló ékes panorámát, melyet a két oldalt elvonuló part képezett, beleszövdött e képbe egész multam, egész jelenem. Majd kiértünk a széles Boszporusra! Partjain a mesés szépségű császári szerájok (paloták), a Dolma bagcse, fejjebb a Jildisz kioszk (csilleg kioszk) míg alatta a titokzatos Csiragan! Tulparton a Bejler bej palota és egyéb szultáni nyaralók! Számítalan gondolatot ébresztettek fel bennem e kép látása, de mindannyi felett uralkodott az az egy, hogy most életem egyik kimagasló pontján állok: megyek Azzsiába!

S ah! ez legyőzött mindent!

Nem sokáig tűnődhettem, nem sokáig szöhettem agyam a tarkábbnál-tarkább képeket, mert rövid félórai ut után hajónk az ázsiai part egy benyomulásában kötött ki. Kíváncsian néztünk körül, s mindegyik arcz kérdőjellel változott, mintha azt kérdezte volna: Hát milyen itt a világ, Azzsiában!

Az bizony rouda világ volt! A városrész éppen nem nyerte meg tetszésemet. Az utcák, szűk sikátorok, melyek úgy futnak össze-vissza, a hogy éppen jól esik nekik. A szűk labirinthek közege valami iszonyatos. A város maga dombon fekszik, utcái Sztambulnál is rendezetlenebbek a házak szegényes kulipintyók, de igaz, hogy tarkábbak, törökösebbek. Megérkezvén Ridzoga kocsikra, u. n. tatár-

szekerekre ültünk és a rosszul kövezett, hepehupás talajon haladva minden pillanatban ki voltunk téve a telfordulás veszélyének. Kocsink — melyet már valamennyi valamire való európai városból kidobhattak még ide került — remek egy alkotmány volt! Oldalait számtalan lyuk tette változatosabbá, s döcögés közben attól lehetett tartani, hogy mennyezete megunja a dicsőséget, hogy nekünk árnyékot tartson és — reánk szakad. Hol felfelé mentünk, hol lefelé, de a derék kocsis oldalmozgásokat is végezett, úgy hogy mi egymás után buktunk egymásra, s barátságosan kocsintottunk — fejünkkel. — Végre félórai kocsizás után a kolostorhoz (teke) értünk.

A dervisek egy fekete ajtónálója fogadott és egy, az idegenek számára fenntartott helyre vezetett bennünket. Az épület belseje korszerű hely. Pár percnyi várakozás után megjelentek a dervisek és a különböző szintű kecskebőrökkel leterített földre telepedtek le. Velük szemben elkülönített helyen ült a fő-dervis, a sejh.

A közbeült dervisek monoton arab énekekkel kezdik Allah dicséretét, mi közben a sejh elő járulnak és a nek kezét és arczát ajkukkal érintve, őt üdvözlik. Ezután ismét leülnek és egy új énekbe kezdenek, majd felállanak s elkezdik azt a lassu, de folyton erősbödő hangon folytatott éneklést, mely később valóságos üvöltésbe csap át. Egyre hangzik a hörgés szerű, zugó ének, melyből egyes kifejezéseket, minők pl. Ja Allah! (Oh Allah) és Ja-hu, megkülönböztethet az ember. S e szörnyen fárasztó éneklés közepette még testü-

ez, mert ezek a tartalékalapok éppen a jegyszabadalom kihasználása által teremtettek.

Mecenseffy vezértitkár ügyes számcsoportosításában a további pénzügyi tévedések oly számosak, hogy azok fejtegetéseink folytatásánál becses anyagot szolgáltatnak részünkre az osztrák-magyar bank által emelt követelések teljesíthetlenségére bizonyítására. — Befejezésül ma csak egy különösen durva pénzügyi tévedésre utalunk az angol bankkal való összehasonlításnál. Mecenseffy ur elfelejti az általa tett összehasonlításnál megemlíteni, hogy az angol bank az államnak adott haszonrészesezésen kívül teljesen díjtalanul végzi Nagy-Britannia állami adósságainak összes kezelési munkáját.

BELFÖLD.

A hercegprimás és a „Magyar Allam.”

Vasary Kolos hercegprimás jogos felháborodását a „Magyar Allam” féktelenedéseivel szemben tudvalevőleg azzal fejezte ki, hogy a lapot visszaküldte, a neki megtérített előfizetési díjat pedig egy koldusnak adta alamizsna gyanánt azzal, hogy imádkozzék — a bűnösökért. A „M. A.” most egy csomó kulissza-titkot árul el az egyházpolitikai küzdelem idejéből, nyilván azzal a czélzattal, hogy a hercegprimás békés és keresztényi magatartását egyházzellenesnek tüntesse fel. Az egész tereferéből azonban csak az tűnik ki, hogy a hercegprimás mindig kereste a békés megoldás módzatait s nem akart küzdeni oly fegyverekkel, a minőket a szélső ultramontánok jónak láttak használni. A „Magyar Allam” különösen azt hányja szemére a hercegprimásnak, hogy a főrendiház második szavazata előtt nem iparkodott megnyerni az ingadozó főrendeket. Ugy látszik, a „Magyar Allam”-nak az lett volna a gusztusa, hogy az ország hercegprimása kortesnek csapjon fel. Az ultra-klerikális ujság indiskrécióit s izetlen polemiját a hercegprimás ellen, a jobb jóizlésű politikai és társadalmi körökben a leghatározottabban elítélik.

A győri püspök pohárköszöntője.

Az egész országban nagy megütközést keltett az a pohárköszöntő, amelyet Zalka János győri püspök a múlt héten a király születésnapján mondott. Különösen a beszédének következő része okozott kellemetlen föltűnést:

ket is himbálják hol jobbra, hol balra. Később ruháikat is eldobálják, patakzik róluk a veríték, arczukon már-már kiül a fáradtság kifejezése, a szemük kidagad és ők testüket még jobban himbálva egyre ordítják, fűöltük, hogy „La iláhi ill Allah!” És ez így tart egy másfél óráig. A nézők közt már az elszörnyűködés moráját lehetett hallani, s a gyengébb idegzetű nők közül egy páran, helyeiket odahagyva távoztak; amidőn végre egyszerre, mint a czövek megállt az egész csoport. Közönyös arczozal üttek vissza helyükre. Elcsodálkoztunk, hogy miképen adhat a fanatizmus ily cselekvések megtételére erőt embernek! Azt hittük mindnyájan, hogy azért végzik ezen önsanyargatást, hogy Allahnak tetsző dolgot kövessenek el vele. Pedig egy dolog látása könnyen meggyőzött az ellenkezőről. Egy dervis ugyanis, midőn ezen európai szemnek roszul eső és felvilágosodott embereket megbotránkoztató látvány véget ért, megnézte óráját, meggyőzve minket ezáltal arról, hogy nem a fanatizmus volt tettének indító oka, hanem az, hogy az európaiak előtt hirre szert tett mutatványainak lerobotolása által — baksist (borraválót) szerezzen!

Midőn az üvöltés véget ért, akkor egy oly látvány következett, mely az ös-pogány vallásokra emlékezteti az embert, s a melynek hiábavalóságáról mindenki, ki magát csak kissé műveltnek nevezheti, meg van győződve.

Gyermekeket, felnőtteket, betegeket hoztak ugyanis a sejkh elé, ki azokat aztán ma-

Szeretjük reményleni, miszerint az, kinek homlokáról Szent István koronájának fénye ragyog felénk, s a szent király ültetvényét védeni s a szétrombolás ellen oltalmazni fogja.

Mint a „Pesti Napló” írja, a tósztt e passzusa nem új. A püspök azt már a múlt évben, a közegi hadgyakorlatok alkalmával akarta elmondani abban a beszédben, amelyet a királyhoz intézett. Akkor azonban befolyásos emberek közbenjártak, hogy ez a passzus kimaradjon. A beszéd, mielőtt elmondta volna, szokás szerint a kabinetirodába került s maga a kabinetiroda főnöke, Pápay István kérte föl a püspököt a fent közölt rész kihagyására, s a mi meg is történt.

Az igazságügyminiszter beszámolója.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter megváltoztatta utitervét, s a Tátrából nem megy egyenesen Pozsonyba, hanem előbb Erdélybe utazik. Beszámolóját csak szeptember végén mondja el Pozsonyban, s ezt megelőzőleg még Budapesten átveszi Pozsony város diszpolgári oklevelét.

Tisza Kálmán beszámolója.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, augusztus 30.

A beszámoló alkalmával, melyet Tisza Kálmán volt miniszterelnök szeptember 2-án tart Nagyváradon, rendkívüli ovációkat készítenek számára nemcsak Nagyvárad városa, hanem az egész Bihar-vármegye és a szomszéd vármegyék is.

Miután Tisza Kálmán önkénytes lemondása óta saját elhatározásából oly következetes hallgatást parancsolt magának, a mely minden volt miniszterelnöknél egész Európában a legnagyobb ritkaságok közé tartozik: különösen nagy várakozást fűznek ehez az államférfiui enunziációhoz, a melylyel Tisza Kálmán ritka önmegtagadással követett hallgatag magatartását megszakítja.

A Tisza-család nagyváradai barátainak körében azt hiszik, hogy Tisza Kálmán beszédének legfontosabb és az egész országra nézve felette jelentőséges része ama nyilatkozatokból áll, melyeket a volt miniszterelnök a közgazgatási reformról teend.

Az egyházpolitikai reformok ügyét és a liberális eszméknek ebben a korona és a magyar parlament mindkét háza helyeslése által elért győzelmét az irányadó pártvezérek ma már annyira bevégzett ténynek tekintik, hogy e tárgyban új, érdemben fontos enunziációkat nem várnak. Annál kevésbbé várnak ilyeneket, minthogy Tisza Kálmán ál-

lamférfiui sajátossága felett, mindig az a konzervatív eszme uralkodott, hogy Magyarországon a pártokat lehetőleg menten és szabadon, függetlenül kell tartani a vallás-külömbőség befolyásától.

Miután Tisza Kálmán korábbi kijelentései szerint a közigazgatási reform abszolút szükségességét némi idő múltán elkerülhetlennek mondotta ő maga is: az e tárgyban Wekerle miniszterelnök által kifejtett működési program után Tisza Kálmán enunziációi nagy befolyással lesznek az összes pártokra.

De arra nézve is újabb bizonyítékot fog szolgáltatni Tisza Kálmán volt miniszterelnök beszámoló beszéde, hogy a szabadelvű párt belső egyetértése és megbízható, a közös elveken nyugvó összetartó-ereje további nagy haladást tett Wekerle miniszterelnök alatt is.

Ebben van a legmegbízhatóbb kezesége annak, hogy az állami közigazgatási reform biztosan sikerül, a mit a magyar állam egysége és a nemzeti konszolidálódás okvetlen megkövetel.

Vizsgálati fogság.

Arad, augusztus 30.

Annyi vér folyt már a szabadságért, annyi apostol szenvedett érte martirhalált, hogy kétségen felül áll, mikép az a polgárok legféltettebb kincse, az életnek egyik eleme.

Nagyban és általánosságban a népek és nemzetek évszázadok keserves harcaiban kivívták a szabadságot legtöbb államban az államfő, vagy az arisztokrácia zsarnoksága alól. Kiküzdötték azt, a többi, kisebbséget képező kedvezményezett más osztályokkal szemben is jogilag, erkölcsileg és vagyoniilag is.

A nagy néptömegek, az államok alkotó oszlopai a 48-as években a művelt államokban végkép fölszabadultak, megszűnt a földhözkött állapot, a jobbágy viszony, a szegényteljes személyi, osztály alá rendeltség. Helyébe lépett az egyenlőség, a szabadság, hogy azóta szabad nékik a pályaválasztás, az iskolázás, a vagyonszerzés, a hivatalok viselése, a cselekvő és szenvedő választási képesség mind az országos, mind a törvényhatósági városi képviselőségre, a hivatalviselés, szóval irott joggá és életbe, vérbe átment tényekké váltak minden polgárra a polgári és politikai közszabadságban foglalt jogosítványok.

Amde ez kevés, mert nagy elvi, általános szabadság. Az életben a szabadság, vagy ennek korlátozása, megsértése mindenkire nézve általában az egyes konkrét esetekben nyilvánul és így a szabadságnak becét ott érezzük,

ga elé fektetve végig lépkedett rajtok. A nép ugyanis azt hiszi, hogy a fő dervis ezen tette kiüzi belőlük a kört. Szegény emberek! hogy biznak benne, hogy ezáltal kigyógyulnak nyavalyájukból!

Igy ért véget a Rufái-dervisek istentisztelete. Rufái derviseknek azért nevezik őket, mert egy Rufái nevű bölcs volt alapítója a rendnek. Kezdetben vasszerszámok által sanyargatták önmagukat, újabban ezeknek használata szigorúan el van tiltva. A vasszerszámok, melyekkel azelőtt sanyargatták magukat, ma is láthatók a falakon.

Szkutariból ismét hajón tértünk vissza Stambulba, és utközben azt gondoltuk magunkban:

No ezek csakugyan ázsiai állapotok!

KALAMUS.

Paula.

— Eckstein novellája. —

Az „Aradi Közlöny” számára fordította:

(7) Sandre.
(Végo.)

Midőn Norbert másnap reggel felébredt, elragadtatva kiáltott fel. A barlang mely kékbe volt burkolva mint megérkezésük órájában s a sziklák résein át gyönyörű csillogással cikázott a nap fény. Paula, kísézője ujjongásától felébresztve, magasan felegyenesedett. Az örömdetes meglepetés vonásainak

kimondhatlan bájt kölcsönzött s Norbert egyszerre balszerencsének tekinté a sors kegyét, mely őket reményen felül oly korán szabadította meg a barlangból.

— Meg vagyunk mentve! — mondá Paula mintegy mély gondolatokba merülve — és önnek nem kell a tajtékozó hullámokba rohannia... Hány óra lehet?

Norbert kivevő óráját.

— Még nincs hat.

A leányka némán meredt a ragyogó sziklanyílásra! aztán kissé összerázkodva elfedé szeméit.

— Fázom — mondá gyorsan — plaidem nagyon szegényes egy takaró... Mint látom ön sincs jobban.

Tényleg Norbert is reszketett, de nem a hidegtől. Minden szó nélkül elevezett a parttól. Két perc múlva a szabadban voltak.

Csak most vették észre, hogy a barlang mily jó szolgálatot tett nekik. A reggeli hüvösség itt künn csaknem fagyos volt. Norbert minden erejéből evezett...

Alig tartottak a kikötő felé, midőn egy nagy, nyolcvezeső ladikot vettek észre, mely nyilsebesen rohant eléjük. Hangos kiáltások s szólítások, a heves kendő — s zászlólobogtások felvilágosíták őket, hogy e csónak az elveszettek keresésére kerekedett fel...

Ottó bácsi is ott volt, dörgő hangja tülharsogta a többiek kiáltását.

— Légy nyugodt, bácsi — nevetett Paula már messziről, — jól éreztük magunkat s

ahol adott alkalommal abban megtámadtatunk, megsértetünk.

Az igazságszolgáltatás, a törvénykezés terén mutatkozis legtöbb tőr és legtöbb eset arra, hogy a személyes szabadság korlátoztatik, megcsorbítottatik.

A jogrend megsértéséből fakad azon kívánságunk, hogy az ismét helyreállítsassék az által, hogy a gyilkos, rabló, tolvaj, szóval a bűnös megbüntettessék. Ez egészen helyes és ép azért a hatalmat az állam kezébe tettük le, hogy a fenytést ez eszközölje, mert ez legnagyobb hatalommal és legtöbb eszközzel rendelkezik arra, hogy a bűnt felkutassa és megfenyítse és a társadalmat megvédje.

Ekkép az is helyes, hogy ha a rendőrség, csendőrség, vizsgálóbíró, vagy a törvénytudás a bűnös kutatása közben az alaposan és komolyan terhelt és gyanúsított egyéneket és a kétségen kívüli tetteseket ideiglenesen elzárja, vizsgálati fogságba helyezi és ott tartja mindaddig, amíg ez az ügy, az állami jogrend érdekében föltétlenül szükséges.

Csak az a nagy baj, visszásság és súlyos sérelem, hogy a határt, ameddig az elfogott polgárok vizsgálati fogságban tartandók, igen gyakran nem az igazi szükség szabja meg, hanem az ügyesség, a vizsgálóbíró, a törvényszék elfoglaltságán a k mérve, hogy egyebet ne mondjunk, pedig sokszor nem igazolható szeszélye, helyesebben nem észszerű kombinációja.

Minapában esett meg egy törvénytörésnél, hogy egy embert, a ki a mezőn állítólag két forint értékű krumpliszárat szedegett össze és azt a földről a gazda engedelmével elvitte, rablás címén elfogták, két álló hónapig vizsgálati fogságban tartották, holott a végtárgyaláson kiderült, hogy az illető nem rabolt, sőt az is, hogy a felügyelettel megbízott tanyásgazda nem bánta volna, ha a krumpliszárat el is viszi, hanem azért nem akarta engedni, mert szerinte nem az illető szedegette össze a krumpli földön, hanem egy másik asszony.

Bárhogy történt is, annyit a vizsgálóbíró, az ügyész is láthattak és így érthetetlen, vérlázító eljárás, hogy ezt az egyént két hónapig tartás vizsgálati fogságban. Vagy tüzetk volna ki végtárgyalást rögtön, vagy ha ez nem volt lehetséges, bocsájtották volna szabadon a terheltet.

Ilyen esetek éppen nem ritkán fordulnak elő. Az elfogottakat nagyon sokszor tovább tartják vizsgálati fogságban, mint kellene, mint célszerű lenne és így az egyéni szabadságnak törvényes formák között megsértése és veszélyeztetése mindennapi. A bíróságoknál és ügyészségeknél a sok személyváltozás miatt nem oly gyors és szakértői munkálkodás, mintsem az kívánatos lenne és a személyes szabadság emiatt érzékeny csorbulást szenved.

Ezeket az állapotokat segíteni kell mi-

hamarabb. A bűnvádi eljárási szabályok elkészülte és törvénynyé váltáig is. Nagyon sok esetben egyszerű blankett kitérés valakinek vizsgálati fogságba ejtése vagy hagyása és az egyes esetek különösségei nem vétetnek kellőleg figyelembe. Ellenőrzés pedig hiányos, hiszen csak akkor valósnál némileg, mikor ügyvéd is hozzá szólhat a dologhoz, ez pedig legtöbbször már csak a végtárgyalás idejében történik meg.

Általában a hosszú vizsgálati fogság csak a legkritikább esetekben indokolt.

Mindannyiunknak résen kell lenni, mert a szabadság mindnyájunk féltett kincse; akárkinél szenved is sérelmet, éppen oly csapás mindnyájunkra, mintha a levegőt, a vizet rontaná meg valaki.

Felhívjuk az érdekelt körök figyelmét főképp az ellenőrzésre, mert bizony a szegény tudatlanabb polgárság szabadságát ezek maguk nem képesek megvédelmezni.

CS.

KÜLFÖLD.

Anarchisták akcióban.

Livornóból jelentik: A tegnapi bombamerénylet egész Olaszországban nagy rettegést keltett, mert Livorno egyike volt már évek óta a legdivatosabb fürdőnek, melyeket ezeken, különösen nők látogattak. A félelmet, melyet a merénylet okozott, még csak növeli annak megállapítása, hogy a bomba hibás szerkezetű volt, mert különben a fölrobbanás valószínű katasztrófára vezetett volna.

Balanzaban, a Laggo Maggiore környékén egy gazdag gyárost, ki családjával kikocsikázott, megtámadták és törzsúrással megölték. Ezt a bűntényt is az anarchistáknak tulajdonítják.

Milanóban pár nap óta az anarchista mozgalom erősebb föllobbanása vált érezhetővé. Olaszország több városában a rendőrség ezrével konfiskált olyan falragaszokat, melyek anarchista bűncselekedetek elkövetését helyezik kilátásba. Frascati-ban a rendőrség több anarchistát tartóztatott le, kik erélyes ellenszegülést fejtettek ki. Nápolyban titkos nyomdára akadtak a rendőrök és sok ezer anarchista föl hívást koboztak el, melyek mind e szavakkal végződnek:

— „Le Crispivelli! Eljen Caserio!“

A japánok veresége.

A „Times“-nek jelentik Shanghai-ból tegnapi kelettel: A kínaiak ötezer koreai támogatásával a japáni hadsereget visszaverték Kai-Szöngig Szöüntől negyven mértföldnyire

északra. A japánok nagy veszteséget szenvedtek. A kínaiak egyre előbbre nyomulnak és a koreaiak mindenütt támogatják őket.

A Reuter-ügynökség jelenti: A haroz szinteréről hiteles jelentés nincs, de mindenféle hír kering. A kínai hajóhad e hó 24-én Vei-Hai-Vei-be érkezett. A japán hajóhad állítólag a peccsili-i öböl északi részében ozirkál. Hír szerint a japánok Takutól északra nagy haderőt szándékoznak partra szállítani, hogy Peking ellen nyomuljanak. Azt beszélik, hogy huszezer japán már partra szállt a Jalu folyónál, ahol állítólag 28 hadihajóval a kínaiak közlekedését igyekeznek elvágni.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órákor 764.1 milliméter, délután 2 órákor 763.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órákor C° + 17.1, délután 2 órákor C° + 24.0. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor EN. 3. délután 2 órákor N. 4. Felhőzet: reggel borult, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 31. —

Száraz. — Meleg.

Knikebájn.

Garmond Olivér és Petykó Szilveszter be voltak rugva.

Est a borközi állapotot tulajdonképpen sör és konyak idézte elő s a két czimbora a „vörös szerencséhez“ címzett jözsefvárosi kávéházban ébredt annak az elvitázhatatlan ténynek tudatára, a mit különben először Galilei állított nagy határozottsággal, hogy mégis csak mozog a föld.

Hogy ez a kellemetlen mozgás ne járjon bizonyos, rájuk nézve igen sajnálatos következménnyel, Olivér és Szilveszter urak erősen odaültek egy asztal mellé.

— Te Garmond! Innen nem mozdulunk el, míg csak az utolsó kakas el nem kukorikolja az utolsó hajnalt, ezen fillokszerés földtekén!

— Nem megyünk innen, Petykó, egy lépést sem!

— Hanem mit igyunk most?

— Tudod mit? Hozassunk ki... kni... kne... knikebeknájnt!... vagy mi az ördögöt!

— Ahá! Knikebájnt! Pincser! Két knikebájnt!

— Hé! hallja! Olyan tojást fessenek bele, a mit a Fiastyuk tojt a Gönczölsekér alatt! Er-tette?

S ezen a pompás viczczen a két berugott czimbora hatalmas jó kedvvel mulatott vagy tíz perczig. Akkor aztán elbusultak megint s összenéztek.

— Te Petykó! Tudod mit? Fogadjunk, hogy nem tudod kiinni a knikebájnos pohárból a pá-

mihelyt haza érünk, meg fogsz mindent hallani. Csak most ne kérdezz!

— Hála neked Istenem! kiáltá az öreg midőn Paula és Norbert a nagy bárkában elhelyezkedtek s a halászkok a kis sajkát a vontatókötélhez erősítették. — Iszonyú egy éj volt ez! De ön uram — fordult Norberthez homlokát véstjósólóan összeránczolva — nekünk még lesz egy pár szavunk egymáshoz!

— A mint tetszik — válaszolá Norbert hidegen.

Paula megragadá a bácsi kezét.

— Amit ez az ur vétkezett, halljátok még apróra majd később az asztalnál. A báró csak Capri-ban van még, vagy megölé magát hirtelen eltűnésem fölötti kétségbeesésében?

— Azt nem, de mint mondtam, nagyon is felháborítónak tartom...

— Mindennel ki fogsz békülni — szakítá félbe Paula. — Es most ne izgass fel bennünket, szegény szenvedőket, mert különben azonnal visszafordulunk s újra eltűnünk.

Norbert hitetlenül mosolygott. A bácsi azonban megragadta Paula kezét, mintha közzellétéről meg akarna bizonyosodni.

*

A fogadóba érve, Norbert azonnal szobájába vonult, hol bágyadtan s önkéntelen egy székbe veté magát, s az öbölre ki bámult.

„A ki megcsodálá egyszer a szépséget: Eljegyezve van már a halálnak“ suttogá magában s keserű érzés fogá el kedélyét, hogy

e futólagos találkozás mindent, mit eddigi életének derűs világánál épített, oly könyörtelenül feldult s eltemetett.

Tizenegy óra felé kopogtak az ajtón. A szolgálta volt, ki tudatá: a nyolcz és kilencz szám alatti uraságok kéretik, hogy asztaluknál részt vegyen.

Csaknem ijedten ugrott fel. A cholericus földbirtokos talán megint sokat vett be caprii s Lacryma Christi-ből? Megakarja ismételni a tegnapielőtti esti illetlenségeket? Mindegy, a meghívás alkalmat nyujt Paulát viszontlátni; sietve rendbe szedé öltözékét s nem épen könnyű szívvel a jelzett szoba felé ment. A társaságot feltűnő izgatott hangulatban találta. A nagybácsi az ablaknál állott hátat fordítva az ajtónak. Sőt még midőn Norbert hangosan köszöntött, sem változtatá meg a nem épen udvarias állását. A báró összefont karokkal a kandelóhoz támaszkodott; Paula pedig a kereveten ült s izgatottan kéré a belépőt, foglalna helyet oldalán.

— Kedves bácsim — monda aztán — valóban ideje már, hogy tartózkodás nélkül beszéljünk. A báró ur ugyan tulajdonképp nem tartozik a családhoz, de mivel eddig olyan hüben megtisztelt kíséretével, legyen jelen. Bemutatom tehát ezennel uraságtoknak a jegyese met.

A földbirtokos vágtatni kezdett mint valami szélvitorla, melyet a vihar megragadott. A mi Norbertet s a bárót illeti, nehéz eldönteni, melyik váltotta jobban a színeket. Annyi bizo-

nyos, hogy egyike sem jutott szóhoz, még a bácsi sem, ki érzelmeinek sulya alatt levegőt után kapkodott s végre nehéz léptekkel a legelső székhez sietett, hogy ropogva belédüljön.

— Amint mondtam. Mi egymásnak vagyunk teremtvé, szeretjük egymást s mivel te is szeretsz, drága bácsikám, nem fogod boldogságunk utját állani. Ha azonban csalódnám, ugy jaj volna mindkettőnknek, rajtad pedig keveset segítene. Az én édes, szeretett Norbertem megtanított, mily kevéssé becsül az igaz szerelem mindent, ha arról van szó, hogy célját elérje...

Felállt a jobb kezét nagybátyja vállaira tevő, baljával pedig lángvörös arcját czírogatá.

— Csak nem akarsz, hogy Norberttel elszöktessem magam? — suttogá hizelegve. — De Istenemre! — tevő hozzá fenyegetve — vele megyek a világ végére, ha lenni kell...

A bácsi be kezdé látni, hogy az amugy is nagyon merész játékot menthetlenül elveszté. Talán már rég gyötörte is ilyféle sejtelen. Midőn tehát Norbert is, ki hibetetlen gyorsasággal szokott új helyzetébe, büszke örömmel hozzálépett s őszintén jobbát nyujtá, nem birta tovább; egy gyors elhatározással elföldelé a balga óhajokat, melyek őt oly forrón uralták, s Norbert kezét megragadva, dörgő mély hangján szólott!

— Nos, ezt fontolóra kell még vennünk. Előbb ez urat csak egy kissé meg kell is-

hínt, hogy a tojás föl ne fakadjon! Gilt egy pezsgőbe?

— Gilt! Hanem a knikebájnt te fizeted!

— Jól van! de a snapszot az utolsó cseppig ki kell inni!

A pinczér odához egy knikebájnt. Az alul szűk, fölül széles pohárban ott csillog a pálinka, s tetején egy tojás gömbölyű sárgája.

Petykó Szilveszter ovatosan emeli ajkaihoz a poharat, s lassan szürcsöli a pálinkát, mint azonban fogaihoz ér a tojás, rögtön fölpattan s elönti a snapszot.

— Látod — kiáltá ujjongva Garmond Olivér — mondtam ugye, hogy nem tudod!

— Hobó! várj sorodra! Pinczér még egy knikebájnt!

Most már hirtelen, egy hajtásra akarta kihörpinteni a tojás alól a snapszot, azonban ez sem sikerült. Dühösen hozat még egy knikebájnt, egy másodikat, harmadikat.

Garmond Olivér pedig minden újabb meghiusult kísérletnél tombolva kaczag, az asztalt üti öklével s folyton kiabálja:

— Nem tudod ugye?

A tizenkettedik knikebájnt végre Petykó is elveszti türelmét s rákiált:

— No jól van! Megízetem a pezsgőt, hanem én is fogadok veled, hogy te sem tudod megtenni.

— Gilt a fogadás még egy pezsgőbe! Pinczér egy knikebájnt! — rikoltotta örömeiben Garmond Olivér.

A pinczér teljesítő kötelességét, a pinczér elment. És ekkor egy ünnepélyes pillanat következett, melyben kisült, hogy Garmond Olivér tulajdonképpen egy ravasz kópé.

A mint a knikebájnt ott áll előtte, fogta szépen s három ujjával kiemelte a pálinkából a tojást, gyöngéden letette egy tányérkára, s a snapszot kiitta az utolsó cseppig.

Petykó Szilveszter egy ideig bután bámult hol a tojásra, hol az üres pohárra, aztán szép csendesén csak annyit mondott:

— Hát mit tudtam én, hogy itt a knikebájntban Kolumbus-tojás van!

BIJOU.

HIREK.

Augusztus 31. Péntek. Róm. kath. naptár: Raimund. — Protestáns naptár: Raimund. — Görög-keleti naptár (augusztus 19.): András és társa. — A nap két 5 óra 3 perczkor, nyugszik 6 óra 24 perczkor.

Szabadságnarcsi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bement díjtalan.

Kölessy-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 1—12-ig. Hejyiség: Poigari iskola, földszin.

— A király Lembergben. Azon minduntalan felmértülő hírek, hogy ő Felső-gének Lembergben való tartózkodása alatt a bécsi külföldi: képviseltek katonai attachéi is ott

mernem. Eddig csak nagyon futólag volt szerencsém...

— Uraságtok megengedik, hogy távozzam — dűnyögé a báró merev meghajlással. — Egy csomó fontos levélre kell válaszolnom.

— Kérem — mondá Paula barátságos főhajtással.

Alig zárult be az ajtó a fölösleges néző után, midőn Norbert és Paula, nem törődve a bécsei hűledező ábrázatával, boldogsággal egymásra borultak.

— Igazán szeretsz? — suttogá Norbert gyönyörrel simogatva telt haját.

— Nem te költöd életre a szívemet? Kiért dobogna az, ha nem teerted?

Ottó bácsi egy könnyet nyomott el szemében. Aztán a boldog párhoz lépett s kezét megfogá.

— Igen, gyerekek — hebegé meghatottságtól csukló hangon — van valami szép a szerelemben... En is voltam egykor fiatal s nem volna szívem, ha tovább is kétségben hagynálak benneteket... Örömet adom áldásomat s ha egyszer majd már nem élek...

Nem tudott tovább beszélni. Lassan a sarokszékhez ment s a párnára ereszkedett, mialatt Norbert és Paula édesen csevegve az ablakhoz léptek.

Künn pedig a tenger oly csendesén, oly nyugodtan szendergett, mintha soha egy fuvallom sem fodrozta volna tükörét.

lesznek, merő koholmányok. Nevezetesen azon hirt, hogy Voronin alezredes, a bécsi orosz nagykövetség katonai attachéje a jelzett időben Lembergbe menne, igen jól informált oldalról teljes határozottsággal egész alaptalanak nyilvánítják.

— Az aradi kiállítók kitüntetés. A debreczeni tanszerkiállításán, mintegy hétszáz kiállító vett részt. Ezek közül 175 kiállító nyert különböző kitüntetést. A radról a következők tüntetettek ki: és pedig állami II. osztályú érmet nyert Körmen di József és Kövesdy Ignác az ábrázoló geometria oktatására szolgáló segédeszközeiért: ezüst oklevelet nyert az aradi állami főgymnasium szakkerü iskolai rajzokért; az „Aradvidéki tanítégyelet” kifejtett buzgó működéséért, csoport kiállításért, főleg Csák József-féle számoló szekrényért; bronzoklevelet nyert Niedermayer Tóbiás térképtartó és holdfényváltozást mutató eszközért. Megjegyezzük, hogy a kiállításán (7) hét különféle térképtartó volt s ezek közül csakis a Niedermayer-féle szabadalmazott térképtartó részesült kitüntetésben.

— Mezőhegyes érdekes vendégei. A nemzetközi demográfiai kongresszus tagjai, a kik Budapesten szeptember 2—9 gyűléseznek, azután nagyobb kirándulásokra indulnak, a többi közt — mint irtuk — Mezőhegyesre is ellátogatnak. A kiránduló társaságban lesz Károly Lajos főherceg, dr. Kés-márky egyetemi tanár, dr. Mayer György másodállamtitkár Strassburgból, Eriszmann Tódor moszkvai egyetemi tanár, Levasseur E. párisi tanár, Leyerler Ernő berlini egyetemi tanár, dr. Lombroso Cézár turini tanár, Herzberg berlini mérnök, Hart Ernő londoni tanár és még számosan. A vendégeket az állami birtokon maga Festetich Andor gróf földművelésügyi miniszter fogja kalauzolni.

— Horvát Boldizsár volt igazságügyi miniszter, ki fájdalmas betegsége miatt nagyobb műtétnek vetette magát alá, -- mint örömmel értesülünk — tegnap teljesen gyógyulva hagyta el a vörös-kereszt egyleti Erzsébet kórházat.

— Az aradi dalárdisták lebergi útja. A lebergi kirándulás ügyében a végrehajtó bizottság tegnap este rendkívül érdekes ülést tartott, melyen beszámoltak az eddigi működésükről. — A végrehajtó bizottság elhatározta, hogy az aradi lapok útján felszólítja a csatlakozásra az aradi, aradmegyei, csanádmegei összes testületeket, kaszinókat, társulatokat, ipartestületeket, kereskedelmi és iparkamarákat, asztaltársaságokat és vidéki köröket. Továbbá összeállította az egész utiprogramot, melyet a vasárnapi lapokban fognak közölni. A végrehajtó bizottság mindennap ülészik. Az érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágosításokkal. A lebergi kirándulásra vonatkozó minden egyes felszólítás Zemplényi Sándorhoz intézendő. Az egyesült két dalárda közt pedig a legjobb testvéries egyetértés uralkodik. A kirándulásban való részvételtre tegnap ismét több jelentkezés érkezett a vidékről, a kik csatlakoznak a dalárdák kirándulásához. A végrehajtó bizottság személyesen is érintkezésbe teszi magát a vármegyében egyes körökkel, akiket e hazafias mozgalomhoz csatlakozásra megnyerni igyekszik.

— A szentleányfalvi jegyzőség. Tépnapelőtt töltötték be Szentleányfalva, aradmegyei községben a megüresedett jegyzői állást választás útján. A jegyzői állásra csupán ketten pályáztak: Szathmáry Iván, a helyettes jegyző és Tabajdi Sándor. Az utóbbi a pályázattól az utolsó perczben visszalépett, így Szathmáry Ivánt a z állásra egyhangulag megvá-

lasztották. A választást — mely a legnagyobb rendben folyt le — Ortutay Gyula központi főszolgabíró vezette.

— Műlek Lajos beszámolója. Dr. Műlek Lajos, a nagylaki kerület országgy. képviselője, a közlebbi napokban meglátogatja kerületének nagyobb községeit, hogy választóinak eddigi parlamenti működéséről beszámoljon.

— Egyéves önkéntesek vizsgálata. A közös hadügyminiszterium, mint Bécsből írják, legközelebb változtatásokat fog tenni az egyéves önkéntesek vizsgálati rendjén. Ugyanis azok, a kik nem tettek érettségi vizsgálatot, eddig csak olyan városokban tehettek egyéves önkéntesi vizsgálatot, a hol hadosztályparancsnokság van; ezentul mindenütt, ahol gymnasium van, letehetik az önkéntesi vizsgát. Ujabb változás lesz az is, hogy ezentul a vizsgáló biztosokat a katonai és politikai hatóságok fogják designálni. Azokat a jelölteket, akik egy tárgyból elbuknak, ezentul három hónap mulva javítóvizsgára bocsátják, akik több tárgyból buknak el, azok csak egy év mulva ismételtetik a vizsgát. — Illetékes helyen azt állítják, hogy a magyar kormány már hozzáis járult ezekhez a változtatásokhoz.

— A megtépett magyar zászló. A temesvármajorkülvárosi román dal-egylet ünnepélyén a románok józanul gondolkozó része a templom-udvar kapujának egyik oszlopára magyar nemzeti zászlót tűzött ki. Ezt a zászlót onnan ismeretlen emberek letépték és porba gázolták. Ime, az oláh vendégszeretet, melylyel az ő ünnepélyükön résztvevő nemzet zászlóját részesítették.

— A tandijmentességért folyamodók száma napról napra emelkedik, az iskolaszék két jegyzője alig győzi irni a jelentkezők neveit. Tegnap estig mintegy nyolczszáz szülő folyamodott, némelyik két-három gyermekéért, így a tandijmentesek, s a mérsékelt tandijat élvezők száma meghaladja az ezereket.

— A radnai bucsu. A szeptember hó 8-án tartatni szokott kisasszony-napi radnai Mária-bucsun ismét több ezer ember vesz részt. Csak Makóról pár száz főnyi nagy tábor ájtatos hívő zarándokol gyalog Pécskán, Aradon keresztül Radnára.

— A makói új tanítók. Makóról írja levelezőnk: A három megüresedett tanyai tanítói állást most töltötte be az iskolaszék választás útján. A hárman állásra huszan pályáztak, kik közül megválasztották: a pap-háti iskolához Irlanda Dezsőt egyhangulag, a bogarzózi iskolához Szarvas Józsefet 17 szavazattal, a rákosi tanyai iskolához Barna Károlyt, 12 szavazattal. Az első két megválasztott az aradi állami tanítóképezde végzett növendéke.

— Gyilkos szerető. Nagylakon történt, hogy 12 nappal ezelőtt Szomor Erzsé, egy feltűnően szép, de siketnéma 19 éves leány eltűnt. Mindjárt kérdőre vonták a „szép Pistát”, Dorgos Istvánt, ki szerelmi viszonyt folytatott a leánnyal és mivel a gyanu alaposnak látszott, el is fogták. E napokban aztán írja levelezőnk, — Tari Béla juhász egy feloszlásnak indult női holttestet talált a mezőn, melyben csakhamar az eltűnt Erzsé ismerték fel. A vizsgálat kiderítette, hogy a leányt megfojtották. A gyanu a szép Pista ellen most még erősebb lett s a legény hosszas vallatás után be is vallotta, hogy ő ölte meg a szerencsétlen leányt, mert házasságot ígért neki egyszer s mivel siketnéma leányt nem akart feleségül venni, így akart szabadulni tőle.

— Az italmérők és a vásárkimérés. A pénzügyi miniszteriumnál egyes italmérők többször panaszkodtak, hogy nem engedik meg nekik a vásári kimérést. A pénzügyminiszter

a dolog rendezésére rendeletet bocsátott ki, melyben kimondja, hogy a pénzügyi hatósági engedéllyel bíró italmérőknek, ha a szokásos helypénzt megfizetik, jogukban áll a kimérést gyakorolni s ebben a vásárter és vásárjog tulajdonosa őket meg nem akadályozhatja, illetve a kimérést el nem tilthatja.

— **Névmagyarosítás.** Kiskoru Rosenblüh Miksa a r. d. i. illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévénél „Raskai“-ra kért átválttatását a m. kir. belügyminiszter megengedte.

— **Nagy tüzvész Mohácson.** Tegnap éjjel óriási tüzvész pusztított Mohácson. A tűz éjfélkor nagy vihar közben keletkezett. A réten fekvő hatvan kazal széna és szalma, szegény földművesek tulajdona, az összes takarmánnyal együtt elégett. A károsultak helyzete kétségbeesztő, mert takarmány hiányában kénytelenek lovaikat és marháikat potom áron eladni. A tűz óriási rémületbe ejtette a lakosságot, mert ha a vihar a város felé vette volna az irányát, Mohács menthetlenül a lángok martalékául esett volna. A kedvező széliránynak és tűzoltók önfeláldozó munkájának tulajdonítható, hogy a lángok az épületeket megkímélték. A fűszolgabíró intézkedésére ezután polgári őrség fog őrködni a város tűzbiztonsága fölért, mert anonim leveleket találtak, melyekben a város felgyújtásával fenyegetőznek. Ez a tüzvész is valószínűleg gyújtogatásból származott. A tűzrendészet különben nagyon silány Mohácson.

— **A párisi gróf állapota.** A párisi gróf, az orleanista trónkövetelő nagyon beteg, úgy, hogy állapota komolyan aggasztóvá vált. A gróf e hó 24-dikén a Buckingham-kastélyban, Buckingham herceg egykori birtokán, ünnepelte meg ötvenhatodik születésnapját. Állítólag a születésnap kedvéért, de valójában a betegség aggasztó fordulata következtében az egész család a kastélyba gyűlt össze. A gróf gyermekei közül ott voltak a portugál királyné, az orleansi herceg, Helén hercegnő, valamint a gróf felesége Izabella, párisi grófnő. A chartrési herceg szintén meglátogatta a beteg gróft a születésnap ünnepén. Henrik herceg, a gróf fiatalabb fia keleti utazáson van és hír szerint szeptember végén ér Saigonba, a honnan Tonkingba és Kambodzsába akar utazni.

— **Gyilkos utitárs.** Borzasztó módon gyilkolt meg néhány nappal ezelőtt Ragán János mihálkói lakos egy parasztszölyt, a kivel egy kocsin hajtattott a szomszéd Varannó városba. Ragán ugyan tagadja, hogy az asszonyt megölte, de a falubeliek és a szerencsétlen asszony hozzátartozói őt gyanúsítják a gyilkossággal, mert hosszú idő óta pereskedett már vele s csak nem réz is elvesztette vele szemben egyik pörét. Mikor Ragán este a faluba visszatért, nem tudta megmondani, hogy hol hagyta az asszonyt s csak másnap találták meg egy utmelletti árokban a borzasztó módon megcsönkített holttestet. A gyilkos levágta az asszony orrát, füleit és mellét és átmetszette a nyakát. A tanuk azt állítják, hogy a szerencsétlen asszonyt látták Varannóban ráülni Ragán kocsjára s hazahajtatni. A kocsi kerekei tele voltak vérrel. Ragánt a rendőrség letartóztatta, ő azonban konokul tagad mindent.

— **Gyilkosság egy szilvafa miatt.** Csáktornyáról írják: Bö szilvatermése van ez évben György Ferencz és sógora, Szabó István közös portájuk közös fájának. Utóbbinak a fia szedegetett az érni kezdő gyümölcsből, de Szabó le akarta kergetni. György segítségére jött a fiának, szó a szóra következett a addig feleseltek, míg Szabó a sógorára rontott s lábánál fogva lerángatta a fáról; emez felhevülésében előrántotta a zsebkését s oly szerencsétlenül találta mellbe szurni ellenfelét, hogy az pár órai kínos vergődés után kiszenvedett. György Ferenczet a letenyei kir. járásbíróhoz kísérték.

— **Öngyilkos szocialista kisasszony.** Berlinből telegrafálják: Vabnitz kisasszony, az ismert szocialdemokrata bujtogató, tegnap délután megmérgezte magát. Öngyilkosságának oka az, hogy meg kellett volna kezdenie tíz hónapi fogságbüntetését. A berlini reggeli lapok jelentése szerint Vabnitz kisasszony tegnap délután öt órakor a már-

ozsusi elesettek temetőjében követte el az öngyilkosságát s még hörgött mikor megtalálták. Palackot találtak mellette, a melyben benne volt a mérge maradványa. A Vorwärts szerint Vabnitz kisasszony tudatta szándékát egy barátjával, a kinek azt írta: „A Friedrichsheinban nyugszom, közel a kórházhoz, szabadsághőseink temetőjében.“

— **Ruttkayné új otthona.** Kosuth Lajos huga, özvegy Ruttkayné asszony, a régi megszokott turini otthonát újjal cserélte föl Budapesten s tegnap költözött bele. Új lakása a múzeum-körút 23-ik számú házának első emeletén van, teljes kényelemmel és kiváló izléssel berendezve. Ruttkayné lakásából szép kilátás nyílik a múzeum-kertre s a csöndesen otthon élő urnót szórakoztatja a múzeum-körút nagy forgalma, pezsgő élete.

— **Gyilkos szülők.** Kegyetlen módon gyilkolta meg Kohányban egy fiatal házaspár újszülött gyermekét. Egy Varga Mihály nevű parasztlány elvette egy odaváló gazdának, Haligató Jánosnak a leányát, a kinek a házasság után alig kilenc hónap múlva gyermeke született. Hogy a szegényeket eltakarják, megfojtották a csecsemőt s az ut mentén egy edényben elásták. A gyilkosság időközben kitudódott, az asszonyt a rendőrség letartóztatta, Varga ellen pedig, a kinek fegyvergyakorlatra kellett bevonulnia, megtette a rendőrség a törvényes intézkedéseket.

— **József főherceg Belgrádban.** József főherceg, József Agost főherceggel együtt Sándor szerb király meghívását elfogadta és nagyobb kísérettel valószínűleg szeptember 25-ikén érkezik Belgrádba, a hol két napig fog időzni. Jelenléte alatt nagyobb ünnepségeket fognak rendezni.

— **Casario kézirat.** Rendkívül érdekes felfedezést tettek a napokban a Monte Generoso legmagasabb csúcán lévő menház vendéglőjében. Az 55. lapon ugyanis Casario következő kéziratára akadnak: „1893, április hó 5-én: Santo Casario Motta Viscontiból, a milánói kerületből. Eljen az anarkhia! Le a pápával! Le a királyllyal!“

— **A frivol akta.** Hogy még a becsületes megtalálók is okozhatnak bajt, arról szól az a kis történet, melyet lapunk békés-oszabai levelezője ír meg nekünk s mely most állandó beszéd-tárgy egy virágzó békésmegyeyi városban. Az ottani szolgabíróhoz N. J. vendéglői szolgáló egy ott talált férfi karikagyűrűt vitt, melynek tulajdonosát most kutatják. A gyűrű belső lapján a következők vannak kivéve: „Örökre a tied! 1885. május 1.“ A szolgabírószág földadatához híven kiadta a községeknek, hogy fehérselyempapírban ez a bizonyos drága családi ereklye találtatott a vendéglőben. Történetesen — és ez a hiba — a város ház erkélyéről való hirdetésnek egy elegáns urnó is tanja volt, a ki elképedve hallotta, hogy a — férje gyűrűjét a vendéglőben találták meg, holott az ő kedves férje a gyűrű elveszését egészen más-ként adta elő otthon. Férje elbeszélése és a gyűrű megtalálásának emez ellentmondását annyira szívére vette a feleség, hogy megindította — a válópört.

— **A mohácsi vész háromszázhatvannyolcadik évfordulója.** Negyedtízszázados nemzeti gyászünnepét ülte tegnap Mohács városa. 1526-ban volt, hogy II. Lajos király ott vesztette el koronáját, országát, életét a mohácsi gyásztéren. Azóta sokszor borult már el, sokszor derült föl a nemzet ege, de minden borunál nagyobb volt mindenkor, minden derű mögött ott sötétlett a mohácsi vész árnyéka. Es mintha a nagy, mély történelmi tanulságot akarná megújítani a nemzet, úgy ünnepli most a tartós derű éveiben is a gyásznap évfordulóját. Mint nekünk táviratozzák, Stajevics országgyűlési képviselő vezetése alatt tartotta meg Mohács városa a nemzeti kegyelet ünnepét. Az ünnepélyen magyar és horvát hitszónokokat tartottak. Koszár Pécsi hittanár szónoklata különösen jó benyomást tett a nagyszámu közönségre, az állameszmékhez való hűségre intve a megye minden vidékéről összesereglett német, horvát és szerb nemzetiségű vendégeket. Az a békés szellemű beszéd, a melyet az állam és az egyház közt lévő viszonyról — állítólag Dulánszky püspök utasítása követ-

keztében — mondott, szintén nagy tetszésben részesült. — Az ünnep lélekemelő lefolyását semmi sem zavarta meg.

— **Az új királyi trón szőnyege.** A budai királyi palotának két külön e czélra berendezett termében nagy szorgalommal készítik az új királyi trón remek himzést szőnyegét. A művészi kiviteli munkát Konders Mária, volt női ipariskolai tanárnő vezeti, ki a himzés művészetét Párisban sajátította el, s kinek volt tanítványai segítkeznek a himzésben. Naponként összesen hat óra hosszat dolgoznak a szőnyeg himzésén. A himzéshez szükséges hozzávalók Párisból kerülnek ki, milyen például a gyönyörű nehéz-vörös selyem s a remek tiszta arany rojtok; a bársony kelméket pedig egyenesen Lyonból rendelik. A szőnyegét egyébként teljesen a bécsi trónszőnyeg mintájára készítik, a mely 1700-ból való. A szőnyegbe behimizik a heraldikai kétéjú sas. Hogy azonban a budai várpalota trónszőnyegének magyar jellegét kitüntessék, a felső draperia közepén ott lesz a művészileg himzett magyar országos ezimer is. Az egész szőnyeget sűrűn arany rojtok fogják díszíteni. Az elkészült trónszőnyegot annak idején mint a magyar női munka müremekét, közszemlére fogják tenni a milliennás kiállításán.

— **Az őszi hadgyakorlatok.** Albrecht főherceg, ki tudvalevőleg maga fogja vezetni az őszi nagy hadtest- és a lovassági hadgyakorlatokat, e hó 31-én reggel utazik el Landskronba. Vele együtt utaznak el a vezetés többi tagjai is, tudniillik: báró Piret lovassági tábornok, főudvarmester, Schönai Ferencz vezérőrnagy, báró Beck tábornok, a vezérkar főnöke stb. Szeptember 2-án, a mikor reggel fél 8 órakor a király is megérkezik Landskronba, pihenő lesz. Harmadikától hatodikáig tartják meg a hadgyakorlatokat. Hatodikan délután a király nagy ebédet ad, melyre a gyakorlatok vezetésén kívül a külföldi attachék is hivatalosak lesznek. Este 7 órakor a király egyenesen Lembergbe utazik, a hová Wronin alezredes, orosz katonai attaché is elkiséri. A vezetés 7-én nagy tanácskozást tart Landskronban, a mely után szintén Lembergbe, onnan pedig Rohatyba utazik. 10 óig szünet lesz, mert a lovassági gyakorlatok csak 10-én kezdődnek s 12-ig tartanak. Ezekben a király nem vesz részt. A vezetés 14-én reggel utazik el Budapesten át Balassa-Gyarmatra, a hol a 4. és 6 hadtest tartja gyakorlatait 18-tól 20-ig. A vezetés azonban csak 22-én hagyja el a várost, míg a király már 21-én hosszabb időzésre Gödöllőre utazik.

— **Elfogott pasák.** Nagy feltűnést keltő elfogatás történt a napokban Kairóban. Ali pasát, a törvényhozó tanács elnökét és Hassan pasát, szolgálaton kívüli tábornokot fogták el. Shara wipasa, a ki ellen szintén ki volt adva az elfogatási parancs, megszökött. Az elfogatás oka az volt, hogy a pasákat sudani rabzsolgák vásárlásával vádolták.

— **Elveszett egy értékes arany karperec** a Fábian-utczától a Széchenyi utczáig. A becsületes megtaláló a rendőrségnél illő jutalomban részesül.

HYMEN.

Green Nándor városi rendőrhadnagy, az aradi fiatalság egyik közkedvelt tagja, eljegyezte a köztisztletben álló özv. Trayler Antalné urnó bájos leányát, Irén kisasszonyt.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi kereskedő ifjak közművelődési kör t. választmányi tag urak ez uton is kéretnek ma este a fél 9 órakor a Nádor szálloda udvari nagytermében tartandó rendkívüli választmányi ülésre, tekintettel a sürgős tárgysorozatra okvetlenül megjelenni. Tedschy Viktor elnök.

TANÜGY.

(—) Tanév kezdete a helybeli főreáliskolánál. Az aradi m. kir. állami főreáliskolánál a beiratások szeptember hó 1-én, 2-ik, és 3-ik napjain délelőtt 9—12. dél-

után 3—5 óráig fognak még pedig vasárnapon át is megtartatni. Az első osztályban felveendő tanulók szülei vagy gondviselőik kíséretében tartoznak megjelenni a születési bizonyítványt és oltási bizonyítványt magokkal hozni. A javító vizsgálatok augusztus 31-én délelőtt 8 órakor lesznek, míg más intézetekből átlépő tanulók felvételi vizsgálatai a beiratásokkal együtt tartatnak meg. Aradon, 1894. augusztus 25. A z i g a z g a t ó s á g.

MULATSÁGOK.

(=) A menyházai táncmulatság. A vasárnap esti menyházai táncmulatság iránt tanúsított nagy érdeklődés czéljaitól teszi, hogy a borossebes-menyházai külön vonatot igénybe vevő kirándulók vasárnap reggelig előjegyeztek magukat akár a borossebesi állomási főnök akár D a e m p f István ottani kir. erdész rendezőnél.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Verekedő kocsisok. Egyik aradi bornyagykereskedő par év előtt Rákoczi János megbizottja felügyelete alatt bort hozatott be Győrökről. A fuvarosok, névszerint H a n g a György és Koszta testvérek utközben betértek a kocsmába. Rákoczi figyelmeztette a kocsisokat, hogy a bort szállító kocsiakat ne hagyják az országút közepén hanem tereljék az út szélére, hogy más kocsi is elterhessen. A kocsisok azonban nem vették figyelembe az intést, sőt mi több, visszafeleleltek, a melynek verekedés lett a vége. A verekedés, melybe T ó d a Pál győri rendőr is beleavatkozott, azzal végződött, hogy Rákoczi János súlyos, míg a kocsisok könnyű testi sértést szenvedtek. Az aradi kir. törvényszék tegnap tartotta meg az ügyben a végtárgyalást. A törvényszék a kocsisokat 3—3 havi börtönrre ítélte, míg Rákoczi Jánosra pénzbüntetést szabtak.

TÁVIRATOK.

Vaszary római útja.

Esztergom, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) Téves a lapoknak azon hirtel, hogy Vaszary Károly Rómába megy, mert nincs, és nem is volt szándékában Rómába utazni az egyházpolitikai kérdések miatt, mert a vaticán és a hercegprimás között semmi differenzia vagy rendezni való nincs.

Hamis tizések.

Temesvár, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A postahivatalnál Wawern József péklegény midőn két pénzesutalványt akart a postára adni, Kollmann postamester két hamis tiz forintot talált a pénz között s erről azonnal jelentést tett a rendőrségnek.

Kirabolt községi pénztár.

Szerbklari, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A község pénztárából 5700 forintot elraboltak. Az ösmeretlen tettesek erélyesen nyomoztatnak.

Czápa Fiumében.

Fiume, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A bukkarini öbölben 1 méter 90 centiméter hosszú czápát fogtak.

Agyarkodó csehek.

Prága, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A neuhausi csehek, az ottan állomásozó magyar bakákra, merő árulkodásból merénylet tervezését fogták rá s följelentették őket.

Tüntetés Stoilov mellett.

Sófia, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) Sumlában viharos tüntetéssel árasztották el Stoilov miniszterelnököt.

A haldokló Orleáns.

Páris, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A párisi gróf állapota rosszabbra fordult. — Az orvosok katasztrófától tartanak.

Vád alá helyezett cikkiró.

Páris, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) Drummond ellen, ki Brüsszelben tartózkodik, s ki a „Libre Paroleban” a bírói kart sértő cikket közölt, megindították a büntető eljárást.

Kivégzett rablógyilkospap.

Laval, augusztus 30. (Saj. tud. táv. irata.) Bruneau abbát, ki kirabolta és meggyilkolta plébánosát, ma reggel 5 órakor lefejezték. Előzőleg Bruneau meggyönt és nagyon nyugodtan lépett a verpadra. A kivégzésnél mintegy 8000 ember volt jelen, nagy érdeklődéssel, sőt lármázva nézve az előkészületeket. Mikor a gyilkos feje lehullt, a tömeg zajos tetésnyilatkozatokban tört ki.

Lefejezése előtt az abbé panaszkodott méltatlan üldözésről s így kiáltott fel: »Artatlanul halok meg.»

Leégett gépgyár.

Liesing, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) Felsenstein és Papitsche gépgyára mindentől leégett. A ház 100,000 forintig biztosítva volt.

Elfogott rablógyilkos.

Posen, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A régóta keresett Kögler rablógyilkost Lausitzban elfogták.

Az angol királynő és egy részeges.

London, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A mai lapok azt írják, hogy az angol királynő ellen merényletet akart elkövetni egy ember. Ez azonban nem igaz. Csupán az történt, hogy egy részeges munkás minden áron be akart menni a birminghami pályaudvarba, amikor a királyné átutazása miatt be volt zárva. — A rendőrök eléje állottak, mire a munkás előkapta revolverét. Mielőtt azonban löhett volna, letartóztatták.

Elfogott kémek.

Genua, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A Vera porosz gőzös három matrózát, midőn a várba igyekeztek, kémkedésért elfogták.

A megvert japánok.

Shanghai, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A kínaiak ismét megverték a japánokat, akik közül 4000 embert leöltek és három hajójukat összebombázták. — A japánok minden vonalon hátrálnak.

Leégett zsinagóga.

New-York, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A zsidó hitközség hatemeletes háza a benne lévő zsinagógával együtt leégett. Őt lakó a nagy füstbe belefult, sok megsebesült s a leszakadt tüzfal őt tüzoltót agyonütött.

KÖZGAZDASÁG.

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi aug. hó 29-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kilon felüli súlyban) 41.5—42. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 41.5—42. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kilon felüli súlyban) 43.—43.5 krig. Fialat közép

(pkint 251—320 kilon súlyban) 43.5—44. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kilon terjedő súlyban) 45.—45.5 krig. II. Magyar sertés: Nehéz (páronként 280 kilon felüli súlyban) 42.—42.5 krig. — Közép (pkint 220—280 kilon súlyban) 42.5—43. krig. — Könnyű (pkint 220 kilon terjedő súlyban) 44.—45. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilon felüli súlyban) 43.—43.5 krig. Közép (páronként 220—260 kilon súlyban) 43.—43.5 krig. — Könnyű (páronként 220 kilon terjedő súlyban) 42.5—44. krig. Sertés létszám 1894. aug. hó 27-én volt készlet 186,207 darab. 1894. augusztus hó 28-án felhajtott: 4348 drb. 1894. augusztus 28-án elszállított 1821 drb. 1894. aug. 29-én maradt készletben 189,284 drb. — A hízott sertésüzletirányzata: Csendes.

Szeszület.

— Augusztus 30. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban avers szesz 54.—, kicsinyben 54.50 hordó nélkül per 100 liter %, beleértve 36 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzede.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 30. d. u. 5 óra.

F		J		Irányat	100 kg. ár
					frttól frtig
Buza bányai uj					6.50 6.75
Buza tiszavidéki					6.45 6.70
Buza pestvidéki					6.45 6.70
Buza fejmegyei					6.45 6.70
Buza bacsikai					
Rozs uj, I-ső rendű					5.15 5.20
Rozs uj, II-od rendű					5.05 5.10
Arpa takarmány					5.80 5.95
Arpa égetni való					6.25 7.10
Arpa sörfűzdei					7.30 8.40
Zab					5.90 6.—
Tengeri bányai					
Tengeri másnemű					5.90 6.25
Káposzta-repoze bányai					9.30 9.80
Köles					
Buza szept.-okt.					6.46 6.48
Buza márc.-ápr.					6.98 6.98
Buza máj.-jun.					
Rozs szept.-okt.					5.22 5.24
Tengeri jul.-aug.					
Tengeri aug.-szept.					5.93 5.95
Tengeri októberre					5.96 5.98
Zab márc.-ápr.					6.18 6.20
Zab szept.-okt.					5.80 5.82
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.					9.60 9.86

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. augusztus 30.

Magyar aranyjárdék 4%	121.65
Magyar koronajárdék 4%	95.90
Magyar arany 4 1/2%	128.50
Magyar ezüst 4 1/2%	102.—
Magyar keleti vasút 1876.	124.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	152.25
Tisszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírbárdék	98.25
Osztrák járdék ezüst	98.25
Osztrák járdék arany	122.—
Korona járdék	98.—
1860-ki államsorsjegyek	146.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1020.—
Magyar hitelbank részevény	465.—
Osztrák hitelintézet részevény	371.—
Osztrák-magyar államvasút	357.25
20 irankos arany (Napoleonador)	9.87
Német birodalmi márka	61.—
London	124.75

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 30. —

Fehér Kereszt szálloda: Hertl Ágoston magánzó, Temesvár. Nánássy Miklós földbirtokos, Debreczen. Eisner S. Essencz. Özbolt Edmund fakereskedő, Fiume. Balla Mihály hírlapíró, Veszprém. Folkmann N. Budapest. Burger N. Bécs. Neumann N. Bécs. Dávid Gyula Budapest. Bruck Károly Bécs. Pusztai Zsigmond Budapest. Czirly József Ernő kereskedő, Beodrán. Maderspach Viktor technikus, Petrozsény. Serényi Jenő gépész-mérnök, Debreczen.

Vass szálloda: Báró Wasmer Antal birtokos, Dombegyháza. Bogdánfi Gergely magánzó, Arad. Deutsch Gyula birtokos, Temesvár. Vicol Gerő birtokos, Drauz. Füzesséri Kálmán főmérnök, Makó.

Nador szálloda: Bartha György bérlő, Makó. Arany Kulcs szálloda: Kovács Károly csendőr, Szt. Anna. Schlesinger Pál kereskedő, Győrök. Scherry K. birtokos, Csérmő. Oppenhausser Gyula birtokos, Csérmő. Böhm Adolf kereskedő, Uj-Arad.

Vasúti szálloda: Kozma Imre törvényszéki bíró és családja, Fehértemplom. Mantean Aurél papjelölt, Ókrös.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Magy. kir. államvasutak.

115535/c. I. sz.

Hirdetmény.

I. pótlék életbeléptetése a nagyszében-vöröstoronyi és felek-fogarasi h. é. vasutak árudiszabásához.

A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló nagy-szeben-vöröstoronyi és felek-fogarasi h. é. vasutakon 1893. évi szeptember hó 1-jétől érvényes árudiszabás (II. rész) a nagy-szeben-nagydisznói h. é. vasut megnyitása napjával az I. pótlék lép életbe, mely a nagy-szeben-vöröstoronyi és felek-fogarasi h. é. vasutakon a gyors-és teherárak szállítására nézve fennálló határozmányoknak és illetékeknek a nagy-szeben-nagydisznói h. é. vasut vonalára való kiterjesztését illetőleg érvényesítését tartalmazza.

Ezen pótlék példányai a magy. kir. államvasutak díjszabási osztályában példányonként 5 krért kaphatók.

Budapest, 1894. augusztus 16.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak.

95305/94. szhoz.

725. 3-3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1894. évi szeptember hó elsejétől december hó végéig szükséges 800 métermázsa csepű vagy 900 métermázsa jutefonal és az 1895. évben szükséges 1600 métermázsa csepű vagy 1800 métermázsa jutefonal szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet, melyre részletmennyiség szállítására is tehető ajánlat.

Az ivenként 50 kros okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1894. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag-és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt csepű értékének 5%-a legkésőbb 1894. évi augusztus hó 30-ikán déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

A szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 129381/91. sz. általános szállítási, a csepű szállítására vonatkozó 40322/92. sz., és a jutefonal szállítására vonatkozó 94683/92. sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módok leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag-és leltár beszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1894. július hóban.

Az igazgatóság.

798 | 894. gazd. sz.

2-3

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a város által 1895-ben házilag eszközendő munkákhoz szükséges fenyőfa anyagoknak szállítása iránt folyó év szeptember hó 3-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár az árjegyzék szerint.

Bánompénzül leteendő 50 forint készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be a csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van a ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi augusztus hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta

Lócs Renső,
aljegyző.

11709. kh.

2-3.

Hirdetmény.

A m. kir. lugosi 8. honvéd gyalogezred 3. zászlóalj parancsnokságának 908 sgt. sz. a. kelt átirata szerint folyó évi szeptember hó 3-án a csálai nagy erdőben harcászati czéllövészet fog tartatni.

Ezen körülményt azzal hozom a nagy közönség tudomására, hogy a kérdéses napon a nagy erdőbe való meneteltől büntetés terhe mellett tartózkodjanak.

Arad, 1894. augusztus 27.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Magy. kir. államvasutak. zlotvezetőség Zágráb.

22378/1894.

653. 3-3.

Pályázat.

A kir. szab. pécs-barcsi vasut Pécs állomásán f. é. szeptember hó 15-ével megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

A bérlet 3 (három) évre köttetik és pedig 1894. szeptember hó 16-ától 1897. szeptember hó 15-éig terjedő időre.

Ezen bérlettel jár a vendéglős részére egy 2 szoba és háló fülkéből álló lakás, egy konyha, két éléskamra, egy pincze és egy jégverem.

A bérletre vonatkozó és okmányokkal, valamint 150 frt bánatpénz vagy erre alkalmas értékpapir letételeiről szóló pénztári elismervényvel felszerelt zárt ajánlatok a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez nyújtandók be legkésőbb f. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig.

Később beérkező vagy bánatpénz letétele nélküli ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

A bánatpénz a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál vagy személyesen vagy posta útján, de mindenesetre az ajánlattól elkülönítve helyezendő letétbe.

A zárt ajánlat szembetűnő módon a következő felirattal látandó el: »Ajánlat a pécsi pályaudvari vendéglő bérletére.«

Bérbeadó üzletvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül tekintet nélkül a felajánlott bérre, tetszés szerint szabadon választhasson; a bérlet többi feltételeiről a zágrábi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya nyújt kívánatra felvilágosítást.

Zágráb, 1894. június 25.

Az üzletvezetőség.

Magyar kir. áll. vasutak üzletvezetőség Zágráb.

21113/III.

676. 3-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Károlyváros pályaudvarán levő vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. év január hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számítandó 3 éven át, vagyis 1897. évi december hó 31-ig.

Ezen vendéglői bérlettel jár az I-II. és III. oszt. váró és étkező helyiségeken kívül a vendéglős részére egy-egy szobából álló lakás, egy főzőkonyha, egy éléskamra és egy padlás.

Mindazok, kik ezen vendéglő üzletét bérbe venni óhajtják, fölhívattak, hogy eziránt zárt ajánlatokat okmányokkal felszerelve és 100, azaz egyszáz frt bánatpénznek, vagy készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban történt letéteményezéséről szóló pénztári elismervény mellékelésével, a m. kir. áll. vasutak zágrábi üzletvezetőségéhez ozi-mezve, legkésőbb augusztus hó 31-én déli 12 óráig nyujtsák be.

A bánatpénz a m. kir. áll. vasutak zágrábi üzletvezetőségénél vagy személyesen, vagy posta útján, de mindenesetre az ajánlattól elkülönítve, helyezendő letétbe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlat zárt borítékon, szembetűnő módon irandó: »Ajánlat a károlyvárosi pályaudvari vendéglő bérletére.« Bánatpénz nélkül avagy a fentebb megállapított benyújtási határidő után beérkező ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

A m. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot a pályázók közül szabadon választhatni. A bérletnek bővebbi feltételeiről a zágrábi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya nyújt kívánatra fölvilágosítást.

Zágráb, 1894. június 27.

Az üzletvezetőség.

Magy. kir. államvasutak.

97594. szám.

2-3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak pályafentartási (A III) szakosztályának »Hidvizsgáló« (A III/b) ügyosztályában 10 mérnöki állás betöltendő.

Az ezen állásokra pályázni óhajtók felhívattak, hogy az alábbi feltételek szerint kellőleg felszerelt folyamodványaik a m. kir. államvasutak igazgatóságának pályafentartási (A III) szakosztályánál (Budapest VI. ker. Andrassy-ut 75. sz. II. emelet 15. ajtó) legkésőbb f. évi aug. hó 31-ig nyujtsák be.

Csak oly pályázók számithatnak alkalmazásra, kik:

1. Magyar honpolgárok és a magyar nyelvet tökéletesen bírják;

2. 35 évnél nem idősebb, ép és egészséges testalkatúak, s ezt pályaeorvosi bizonyítvánnyal is igazolják;

3. oly okleveles mérnökök, kik a hidszámításokban kellő elméleti előképzettséggel és a hidszerkesztésben kellő gyakorlattal bírnak és ezt bizonyítványokkal igazolni képesek.

A betöltendő állásokkal a hidszerkesztésnél és szerelésnél töltött gyakorlati időhöz mérten 800-1400 frt évi fizetés, 200-400 frt évi lakbér, megfelelő működési pótlék és kiküldetésük ideje alatt 3-4 frt napidíj élvezete van egybekötve.

Budapest, 1894. augusztus 11.

Az igazgatóság.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek ható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az ő világrézben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szer. Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.
A Rozsnyay-féle

Serail-arczenöcs. Az arcon mutatkozó májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrt szípi hatásában minden más szert felülmúl. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéjéből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centli. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor 2% Chinatartalommal. Egy 30 centilliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin- és vasoxyd-tartalommal. Egy 30 centilliteres üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centilliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös fehérr és sárga szinben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-égy, 1 drb 60 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama. A megfagyott kezét vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle ből eredt rheumás és osztofájdalmak ellen igen hiroc és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenen gyógyszernek — a pakolási eszköz költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. U.ancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvíz és sára gbitásnak elfogadhatnak és lelkiismeretesen telje-sítetnek.

891 6-12.

Arlejtési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a magyar-pécskai kincstári nagy magtár-épület zsendely tetőzetének helyreállítása céljából a költségvetésileg megállapított 1231 frt 58 kr azaz egyezerkettőszázharmincegy frt 58 kr kikialtási ár mellett alólirott m. kir. jószágigazgatóság hivatalos helyiségében Aradon (pénzügyi palota) 1894. évi szeptember hó 13-án d. e. 10 órakor felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozók 10% bánatpénzzel ellátva oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az 50 kros hályeggel ellátott lepeosított és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok és a kikialtási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva az árlejtés megkezdéseig alólirott m. kir. államjóságigazgatóságához adhatók be.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetés alólirott igazgatóságnál megtekinthetők. Aradon, 1894. augusztus hó 25-én.

M. kir. államjóságigazgatóság.

16789/1894.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmivelségi miniszteriumnak intézvénye nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Aradon folyó évi szeptember hó 20-án a vásártéren katonai lóvásár fog tartatni.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény és tervezet a városházánál (kapitányi hivatal) megtekinthető.

Arad, 1894. augusztus 18.

A városi tanács.

5295/891. kh.

3-3.

Hirdetmény.

Weisz Dávid magánzálogüzletében 1891. évi május hó 6-án megtartott árverésen befolyt feleslegekből még a következő összegek tartatnak nyilván Arad sz. kir. város pénztárában.

zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg
27498	16	45336	04	6725	35	19188	13
28982	20	45340	03	6771	10	19301	17
31801	100	45361	02	7266	18	19887	02
37030	07	45373	38	7517	10	19408	33
37137	13	45384	33	11178	04	19419	10
37180	01	45428	25	12373	09	19513	05
39156	60	45442	04	12864	04	19556	05
39327	10	45476	04	12962	12	19586	09
39328	05	45510	23	13108	13	19592	04
40010	20	45520	02	13251	01	19616	04
42029	17	45542	03	13414	18	19628	20
42236	34	45552	08	13935	07	19648	12
42356	59	45584	02	13978	02	19679	17
42449	05	45643	10	14046	17	19725	22
42708	27	45649	13	14146	04	19830	30
42720	14	45964	12	14177	02	19838	03
42848	10	45835	05	14297	14	19849	08
42872	24	73958	18	15177	03	19886	18
43981	06	88568	12	18400	19	19928	20
44138	07	88779	10	18402	01	19933	37
44967	02	89102	06	18427	05	19948	07
44994	05	92531	03	18520	06	19949	02
45026	07	95059	05	18548	18	20052	07
45057	32	99237	05	18550	07	20142	07
45084	26	99528	10	18579	10	20178	07
45130	27	99574	12	18643	02	20241	02
45155	03	99975	03	18719	08	20297	03
45197	35	121	12	18808	18	20309	35
45209	18	622	03	18811	23	20322	22
45219	05	1121	18	18814	33	20343	14
45238	14	6039	06	18854	07	20395	02
45255	158	6090	52	18957	07	20526	03
45257	08	6192	02	18982	13	20528	34
45271	13	6363	43	19051	07	20581	08
45303	07	6588	08	19073	15		

Miről az érdekeltek azzal értesítetnek, hogy ha a fenti összegek felvétele végett folyó évi szeptember hó 1-ig nem jelentkeznek úgy ezek mint elévültek a városi pénztár által bevételstetni fognak s az ipariskolaalap javára fordittatnak.

Arad, 1894 évi augusztus hó 22-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

feltételek mellett egy iskolát látogató fiu vagy leány a belvárosi iskolák közelében lakó hivatalnok családjánál

teljes ellátásra

felvétetik. A háznál levő zongora esetleg a tanulóknak díjtalanul rendelkezésére bocsájtatik.

Bővebb értesítés nyerhető e lap kiadóhivatalában.

4081/891 k. h. 3-3.

Hirdetmény.

Weisz Dávid magánzálogüzletében 1891. évi április hó 9-én megtartott árverésen befolyt feleslegekből még a következő összegek tartatnak nyilván Arad sz. kir. város pénztárában.

zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg
27349	16	44555	18	5671	43	16872	27
35704	30	44641	17	8628	20	16886	38
36379	17	44764	08	10252	32	17110	24
32385	13	44812	20	10313	07	17185	13
39567	15	71152	05	10431	18	17237	06
39966	30	71530	60	10669	23	17326	02
40144	10	72106	08	10688	18	17394	02
41390	40	75117	31	10716	03	17402	07
41390	05	82353	19	10788	24	17414	18
41393	05	83007	14	10879	10	17427	41
41693	30	83285	42	11051	12	17447	19
41769	10	87244	14	11849	07	17472	02
44029	33	97524	48	11884	15	17487	02
44123	42	97802	30	16398	12	17497	33
44205	03	98275	04	16451	04	17522	17
44209	27	98288	17	16465	10	17639	17
44228	16	98294	56	16466	02	17657	22
44263	12	99050	08	16569	22	17658	02
44228	28	114	19	16612	30	17667	12
44339	10	3766	04	16614	38	17745	14
44368	09	4149	12	16631	04	17793	42
44391	05	4546	12	16727	06	17860	37
44451	05	5148	12	16742	04	17899	17
44461	10	5187	12	16781	23	17986	03
44508	02	5448	22	16818	09	18230	07
						18330	07

Miről az érdekeltek azzal értesítetnek, hogy ha a fenti összegek felvétele végett, folyó évi szeptember hó 1-ig nem jelentkeznek úgy ezek, mint elévültek a városi pénztár által bevételstetni fognak s az ipariskolaalap javára fordittatnak.

Arad 1894 évi augusztus hó 22-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Hirdetmény.

A nm m. kir. földmivelségi miniszterium 46414/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel elrendejük, hogy Arad sz. kir. város külhatárában, hol a hesseni légy infectio az elmúlt vagy a folyó évben nagyobb mértékben megállapított, az ugynevezett csalogató vetések veendők alkalmazásba.

Ezek abban állanak, hogy minden táblában már augusztus utolsó vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona vagy árpa vetendő, mely célra a legsi, lányabb minőségű vető mag is használható.

Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesseni legyek ezekre rakják petéiket.

Az ilyen csalogató vetések azután a rendszeres vetés — legkésőbb azonban a tél beállta előtt, jól alá szántandók, ügyelvén arra, hogy egész hosszukban tökéletesen föld alá kerüljenek, és így beömlők tavasszal a légyrajok ki ne szállhassanak. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések lehengerezése is.

Arad, 1894. augusztus 29.

A városi tanács.

Galsa község előljáróttól.

1446/894. 772. 1-2.

Arverési hirdetmény.

Mely szerint Galsa község előljáróttól ezennel közhírré tétetik, hogy Galsa község tulajdonát képező kőbánya, 1895. és 1896-ik évekre azaz kettő évre leendő bérbeadására 1894. évi szeptember hó 7-ik napjának d. e. 9 óraja tüzetik ki határidőül, melyre a bérbevenni szándékozók ezennel meghivatnak, hogy a bérbeadási feltételek a galsai körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Galsa, 1894. évi augusztus 28.

Argyelán Gábor Nyiska János
körjegyző, közs. bíró.

800/894. gazd. sz.

Arlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széké a város részére 1895-ben szükséges vasanyagoknak szállítása iránt f. évi szeptember hó 3-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikialtási ár az árjegyzék szerint.

Bánompénzül leteendő a kikialtási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi aug. hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lős Rezső,
aljegyző.

Iskola-könyvek

bekötése

csinos kiállításban és olcsó árban eszközöltetik

az „Aradi nyomdarészvénytársaság”

könyvkötészetében

Arad-csanádi palota, fő-ut 51. sz.